

בבית המשפט העליון

בש"פ 5722/20

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: סלמאן עאמר

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 13.8.2020 בתפ"ח 612-10-16 שניתנה על ידי כבוד הנשיא ר' שפירא, סגן הנשיא א' אליקים והשופטת ת' נאות פרי

תאריך הישיבה: כ"ז באב התש"ף (17.8.2020)

בשם העוררת: עו"ד אופיר טישלר

בשם המשיב: עו"ד דרור ארד אילן, עו"ד אדי אבינועם, עו"ד יוסף ליבנה, עו"ד יונתן בש

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 13.8.2020 (תפ"ח 612-10-16, הנשיא ר' שפירא, סגן הנשיא א' אליקים והשופטת ת' נאות פרי). בית המשפט המחוזי קבע כי המשיב יוסיף לשהות במעצר בפיקוח אלקטרוני לאחר שהורשע בדין בעבירת רצח.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 2.10.2016 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום נגד המשיב, וביום 1.3.2017 הוגש נגדו כתב אישום מתוקן. בעיקרו של דבר, זה מגולל מסכת של עימותים בין המשיב, שכיהן באותה עת כראש מועצת ג'וליס (להלן: המועצה), לבין המנוח שעמו

היו לו בעבר יחסי חברות קרובים. בסמוך ליום 7.11.2015 התעמת המנוח עם המשיב בשיחת טלפון על רקע סכסוך אישי, ולאחר מכן הקשר ביניהם נותק. בהמשך לכך, בסמוך ליום 22.7.2016 החל המנוח לשלוח למשיב מסרונים שבהם דרש את התפטרותו. ביום 28.7.2016 התנהלו חילופי דברים נוספים בין השניים, שבמהלכם המנוח אמר למשיב: "תירה בי", בעת שהמשיב החזיק אקדח טעון בכוונה לירות בו. בסופו של דבר המשיב נמלך בדעתו ועזב את המקום. בהמשך, ביום 24.8.2016 התפרץ המנוח למשרדו של המשיב בבניין המועצה, קילל אותו ודרש שוב את התפטרותו. לאחר שהמשיב ניסה להרגיעו, המנוח צעק לעברו "תירה בי" וזרק עליו חפץ. גם במקרה זה הרוחות נרגעו לבסוף. ביום 5.9.2016 שלח המנוח מסרון מאיים למשיב. לאחר שהמשיב הגיע לחנייה של בניין המועצה ושהה ברכבו, הגיע לשם גם המנוח וניגש אליו כשהוא אוחז במקל מעץ וצועק לעברו כי הוא צריך למות. המנוח הכה ברכבו של המשיב מספר פעמים, דבר שגרם לשברים וסדקים בזוגיות. המשיב שלף את אקדחו, ואילו המנוח פתח את דלת רכבו של המשיב וקרא לעברו קריאות מתגרות. בשלב זה ירה המשיב לעבר פלג גופו העליון של המנוח מספר יריות מטוח קצר, שגרמו למותו.

3. בגין המעשים המתוארים יוחסו למשיב עבירת רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) כנוסחו באותה עת, וכן עבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים. בהחלטה מיום 12.12.2016 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה ועילת מעצר בעניינו של המשיב. לצד זאת, הוא הוסיף כי בשל אופיין החרוג של נסיבות המקרה יש לבחון חלופת מעצר.

5. מבלי להידרש לכלל גלגוליהם של הליכי המעצר ייאמר כי המשיב נעצר בסופו של דבר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח לאחר שביום 23.2.2017 התקבל ערר שהגישה המדינה בעניין (בש"פ 1276/17, השופט נ' הנדל). בהחלטה בעניין זה צוין כי היא אינה קלה, בשים לב לנסיבותיו הייחודיות של המקרה ולמסוכנות הפחותה יחסית הנשקפת מן המשיב בהשוואה לתיקים אחרים הנסבים על עבירת הרצח. בהמשך לכך, ניתנו חמש החלטות המאריכות את מעצרו של המשיב, ב-90 ימים בכל פעם.

6. ביום 20.9.2018 הורה בית משפט זה על הארכת מעצרו של המשיב בפעם הששית, אך הורה על עריכת תסקיר עדכני בהתחשב בקצב ההתקדמות של המשפט (בש"פ 6438/18, השופט ד' מין). בהתאם לתסקיר שירות המבחן שהתקבל ביום

16.10.2018, שבו צוין כי החשש מפני בריחה של המשיב מן הארץ פחת, ביום 25.10.2018 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בכפוף להפקדת סכום של 700,000 שקלים, התחייבות עצמית בסך 100,000 שקלים, וכן התחייבות של כל אחד מששת המפקחים בסך 20,000 שקלים. יצוין כי לאחר מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני הוארך מעצרו על-ידי בית משפט זה שבע פעמים נוספות, ארבע מתוכן בהסכמתו.

7. ביום 28.7.2020, בעודו במעצר בפיקוח אלקטרוני, נתן בית המשפט המחוזי את הכרעת הדין במשפטו של המשיב, ובה הוא הרשיע אותו בעבירת רצח לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין כנוסחו היום (להבדיל מרצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301א) וזיכה אותו מהעבירה של שיבוש מהלכי משפט.

8. עם מתן הכרעת הדין ביקשה המדינה להורות על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח, בהתייחס לכך שהרשעתו בדין מעצימה את מסוכנותו כמו גם את החשש להימלטותו מן הדין בהתחשב במאסר הממושך הצפוי לו. המדינה נדרשה באופן ספציפי לכך שהמשיב מחזיק באזרחות ארגנטינאית, ושאחיו מתגורר בארגנטינה. המשיב מצדו טען כי לא קיימות בעניינו עילות של מסוכנות או חשש להימלטות מן הדין, והטעים כי הוא נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני כ-21 חודשים שבמהלכם לא הפר את תנאיו. בתום הדיון בית המשפט המחוזי דחה את בקשתה של המדינה.

9. המדינה הגישה ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי, וזה התקבל ביום 30.7.2020 במובן זה שנקבע כי העניין יוחזר לבית המשפט המחוזי כדי שיתן החלטה מנומקת (בש"פ 5324/20, השופט ד' מ'ינץ).

10. ביום 13.8.2020, לאחר שהצדדים השלימו את טיעוניהם, חזר וקבע בית המשפט המחוזי כי המשיב יישאר במעצר בפיקוח אלקטרוני באותם התנאים שבהם שהה עד להרשעתו, למעט צמצום היקפם של חלונות ההתאווורות. ההחלטה ניתנה פה אחד, בדגשים שונים של חברי המותב ביחס לטעמיה. סגן הנשיא אליקים עמד על כך שהטענה לחשש מפני הימלטות מן הדין לא נתמכה בראיות קונקרטיות. כן צוין כי תנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני כוללים גם פיקוח אנושי, הגבלות על יציאה מן הארץ ובטחונות כספיים, כי המשיב לא הפר תנאים אלה עד כה, וכי גזר הדין צפוי להינתן בקרוב. הנשיא שפירא עמד על המשקל שיש לייחס לעובדה שמדובר בשינוי של סדרי מעצר קיימים של מי שהיה עצור בפיקוח אלקטרוני, וכן על כך שהמשיב היה בעל אורח חיים נורמטיבי ואף הסגיר את עצמו בשעתו למשטרה, דבר שמשליך על החשש מפני הימלטותו מן הדין.

כן צוין כי ממילא לא הובאו ראיות לניסיונות של המשיב לברוח מהארץ, מה גם שהדבר אינו פשוט בעת הזו של התפרצות נגיף הקורונה. השופטת ת' נאות פרי הצטרפה אף היא להחלטה, גם אם לאחר התלבטות, בשל היעדר אינדיקציות לכך שהמשיב פעל במטרה לברוח לארגנטינה, חרף זיקתו לשם.

הערר

11. הערר שבפני מכוון כלפי החלטתו של בית המשפט המחוזי. לטענת המדינה יש לייחס משקל לכך שחזקת החפות אינה עומדת עוד למשיב ושהחשש להימלטותו גובר בעקבות הרשעתו בעבירה שעלולה להיות כרוכה בעונש מאסר ממושך. המדינה עומדת על כך שכעת התפוגגה התקווה של המשיב כי יזוכה, ומדגישה כי החשש מפני הימלטותו מן הדין חזר והודגש בהחלטות על הארכת מעצרו. בהקשר זה, המדינה חוזרת ומדגישה את זיקתו של המשיב לארגנטינה שבה התגורר בעבר ושלה אין הסכם הסגרה עם ישראל. כן מדגישה המדינה, כי מועד הטיעונים לעונש שנקבע ליום 25.10.2020 אינו קרוב, וכך יכולים לחלוף מספר חודשים עד למתן גזר הדין. לשיטת המדינה, לא היה מקום לקבוע כי החלטה על מעצר לאחר הרשעה בדין צריכה להתבסס במקרה זה על אינדיקציות קונקרטיות ביחס לחשש מפני הימלטות מן הדין.

12. הדיון בערר התקיים בפני ביום 17.8.2020. במענה לטענות המדינה הטעימו באי-כוחו של המשיב כי עד לאירוע ששימש בסיס לכתב האישום מסלול חייו של המשיב היה נורמטיבי, ואף למעלה מכך, כמי ששירת שירות קבע בצה"ל ואף היה איש ציבור. כן הודגשו זיקותיו החזקות של המשיב לישראל, שבה גרים שני ילדיו, והוטעם כי אין לו עוד רכוש ועסקים בארגנטינה. באי-כוחו של המשיב ציינו כי לנוכח הנסיבות שאופפות את המקרה יש בכוונתם לטעון כי עונשו של העורר אינו צריך להיות כבד, וכי בהקשר זה יש להתחשב בעובדה שכבר שהה במעצר תקופה ארוכה.

דיון והכרעה

13. הערר שבפני מעורר התלבטות. לכאורה, הרשעה בעבירת רצח היא מקרה מובהק המצדיק מעצר מאחורי סורג ובריח (ראו למשל: בש"פ 1079/05 גברילוב נ' מדינת ישראל (8.2.2005)). כמו כן, ניתן אף להניח כי עצם קיומה של הרשעה עשוי להעצים את החשש להימלטות מן הדין (ראו והשוו: בש"פ 3565/15 אליהו נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (2.6.2015) (להלן: עניין אליהו)). יש להדגיש כי ההרשעה בדין אכן מהווה נסיבה משמעותית לבחינה מחודשת של שאלת המעצר, אך ההחלטה בעניין אינה נגזרת ממנה

באופן ישיר, אלא מחייבת התייחסות לנסיבות, ובראשן קיומו של חשש להימלטות מן הדין (ראו: בש"פ 7759/10 מדינת ישראל נ' אוחיון, פסקה 16 (28.10.2010) (להלן: עניין אוחיון)). מכל מקום, נסיבות המקרה אינן רגילות. שופטי המותב שהרשיעו את המשיב התרשמו כי על רקע מכלול נסיבותיו האישיות של המשיב, כמו גם התנהלותו במהלך תקופת המעצר והנסיבות הייחודיות שאופפות את ביצוע עבירת הרצח – יש הצדקה שלא לשנות את תנאי מעצרו וניתן להותירו בפיקוח אלקטרוני תוך שינוי מסוים של התנאים. לאחר ששמעתי את מכלול הטענות ושקלתי את הדברים, לא ראיתי להתערב בהכרעתם.

14. במקרה דנן, ניתן להתרשם כי זיקותיו של המשיב לישראל הן משמעותיות בשים לב למסלול חייו בכללותו, לרבות שירות הקבע שלו בצה"ל וכהונתו במשרה ציבורית, ובעיקר לקשריו המשפחתיים בישראל. כן יצוין כי התנאים הנלווים למעצרו בפיקוח אלקטרוני משמעותיים אף הם (ראו והשוו: בש"פ 7651/10 מדינת ישראל נ' סטואר, פסקה 27 (20.10.2010) (להלן: עניין סטואר)). לכך יש לצרף את הקושי הטבוע בתקופה זו של מגפת הקורונה ביציאה מן הארץ, ואת העובדה שעד כה המשיב הקפיד למלא את כל תנאי מעצרו ולא נכשל באף הפרה חרף הזמן הממושך בו הוא שוהה במעצר (ראו והשוו: עניין אוחיון, פסקה 16; עניין סטואר, פסקאות 27-28). בנסיבות אלה, ובשים לב להעדר כל אינדיקציה אחרת להימלטות (ראו והשוו: עניין אליהו, פסקה 15), לא ראיתי לקבל את עמדת המדינה להורות על העברתו של המשיב למעצר מאחורי סורג ובריח חלף מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

15. למותר לציין כי ככל שיחול שינוי בנסיבות זכויות המדינה לבקש עיון חוזר בהחלטה שמורות לה.

16. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ל' באב התש"ף (20.8.2020).

שופט